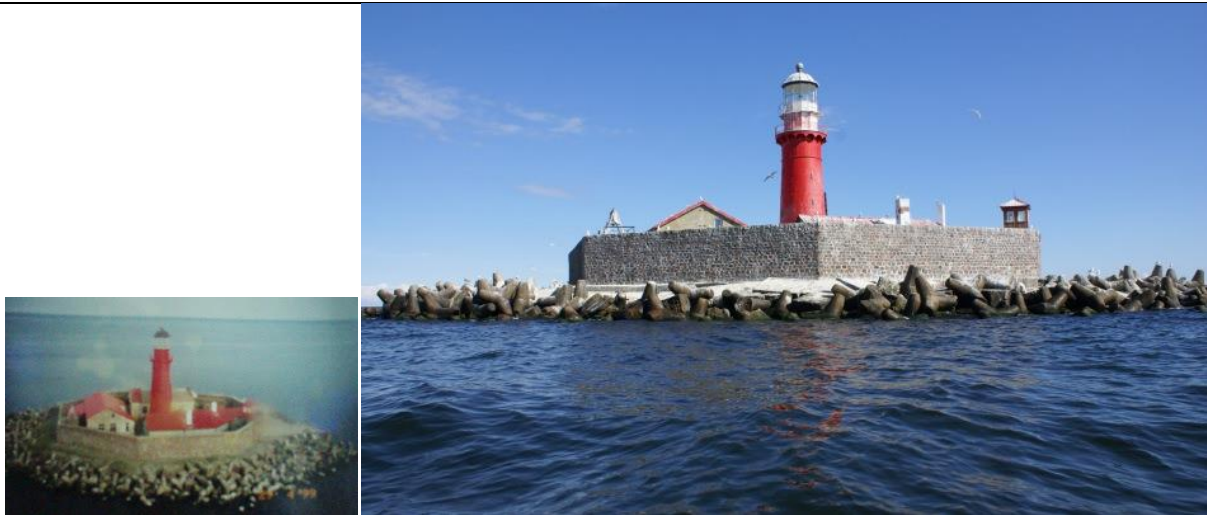
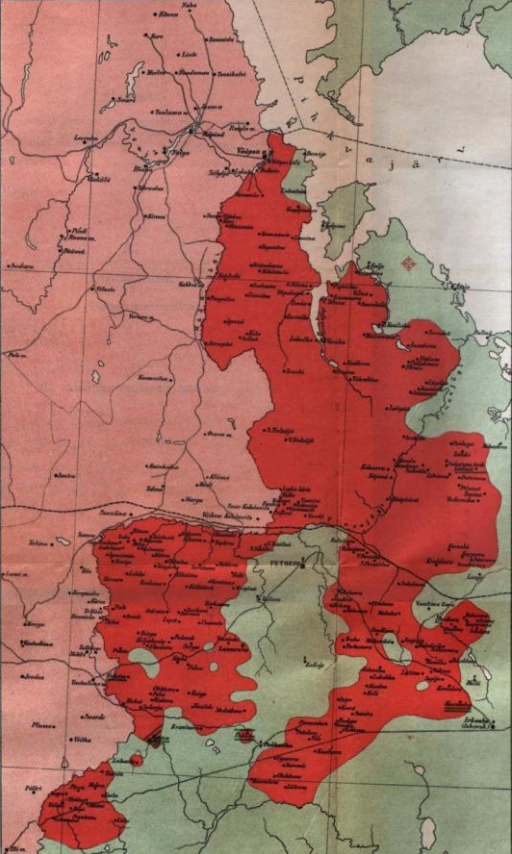
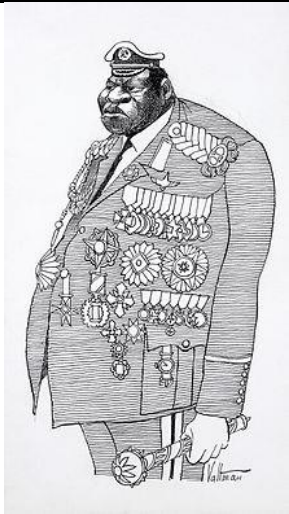

1	Umbes 100 aastat tagasi kirjutas Hiiumaalt pärit Priidu oma tütrele järgmise kirja: “Armas laps ! Seadus ei luba Sind mitte Hatsonile minna. Sulle tõuseb hirmus palju tunnistajaid sinu vastu rannast ja igalt poolt. Sa ei saa mitte õigust ja siis lapsi ei saa sinule ka mitte antud...” jne. Tütar jäi siiski endale kindlaks ja kuigi asjad edenesid vaevaliselt, said nii lahutus kui ka uus abielu lõpuks teoks. Ja nende abielu kestis kuni surm nad lahutas. Kes nad on?		
2	Milline Eesti ja Euroopa puuliik? Eestis on puhtpuistuid umbes 20 hektarit. Kõrgeimad puud on metsas 20 meetrit kõrged, lagedal aga kuni 32 meetrit. Põhja-Ameerika metsades tõrjub see liik invasiivsena kohalikke puid metsades välja.		
3	Kes [s, 1981]? Ta on malesuurmeister ja praegu Läti majandusminister. Maleolümpial on osalenud seitse korda ja alati mänginud esimesel laual. Tal on neli last.		
4	Millise riigi kuningas? Ta valitses oma riiki päevapealt 44 aastat: 17. detsember 1865 kuni 17. detsember 1909. Perre sündis kolm tütart ja troonipärija, kes 9-aastaselt suri kopsupõletikku peale tiiki kukkumist. Peale kuninganna surma oli tal abieluväline suhe kurtisaaniga, kes sünnitas talle kaks poega ja kellega ta abiellus viis päeva enne surma. Ta asutas 1885 Aafrikasse endale kuuluva ***** Vaba Riigi, mille ainuomanik ta oli kuni 1908, millal kuningriigi valitsus kuritarvituste tõttu oma hoole alla võttis		
5	Armeenlastega asustatud Artšahh (Mägi-Karabahh) ei piirne ametlikult vahetult Armeeniaga. Stalinliku rahvuspoliitika tulemusena rajati 1930-ndtel aastatel Armeenia ja Mägi-Karabahhi vahele üks autonoomne rahvusringkond (nimetati teda küll rajooniks, sest eks ta mikroskoopiline oli) Kes (rahvus) selles ringkonnas elasid? Hiljem nad muidugi küüditati.		
6	Seda valemit nimetatakse matemaatika ilusaimaks valemiks: $e^{\pi i} + 1 = ?$ e on 2,718..... , i on $\sqrt{-1}$ [ruutjuur miinus ühest], π on 3,14..... Mis on vastus?		
7	Kuulete 1974 aastal kirjutatud laulu. Palun esitaja? (sobib nii ansambel, kui ka solist)		
8	Türgi filminäitleja, ühtlasi kuulus modell, vaatamata europaalsele välimusele pärit Adanast Väike-Aasia lõunaosas (s. 1983). Vajadusel oskab hästi ka laulda, tantsida ja ratsutada ning pidavat enamasti toime tulema ilma kaskadööri. Filmirollid ka Eesti telekanalites näidatud seriaalides “Keelatud armastus”, “Põhi ja lõuna” ja “Šura” Kes ?		

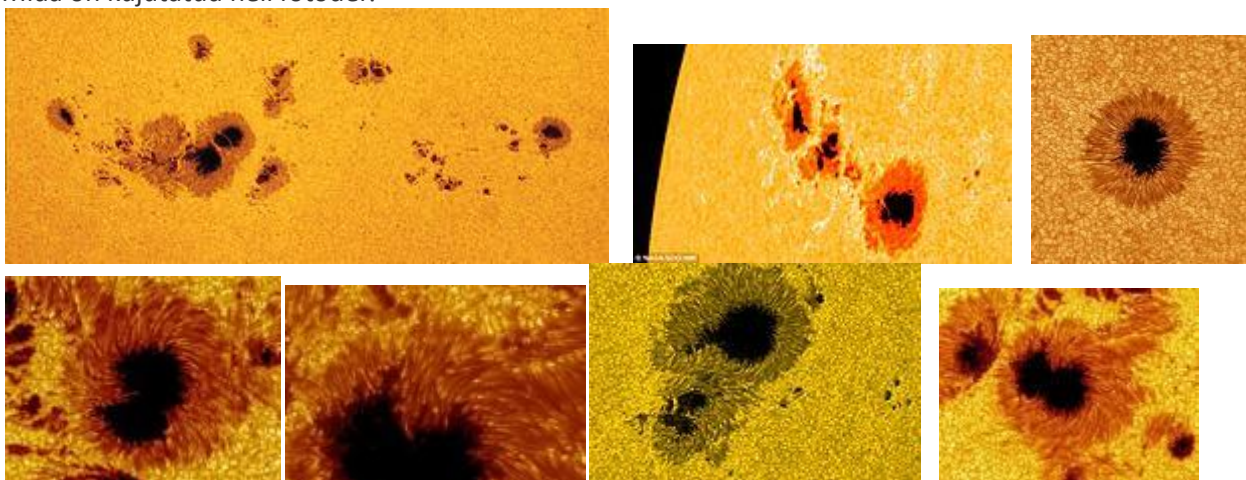
		
9	Martin Lutherit kujutati katoliiklaste vastupropagandas “purjus mungana” ja üldse harimatu inimesena. Tegelikult oli tegemist põhjalike teadmistega inimesena, kes oli ülikooli lõpetanud kahel erialal. 1512. aastal sai ta viimase saavutusena doktorikraadi teoloogia alal, aga juba 1505. aastal oli ta (siis veel ilmaliku mehena) saanud oma esimese magistrikraadi. Mis erialal?	
10	Einstein-Roseni sild on siiani avastamata kuid on teoreetiliselt täiesti võimalik. Ulmekirjanduses ja –filmides on juba üksjagu kasutust leidnud, et maailmaruumis ümber paikneda valguse kiirusest palju kiiremini. Millise ka tavaelu liitsõnaga seda kutsutakse?	
11	Miks Jõuluvana põhjapõder Rudolf peab zooloogide arvates kindlasti olema emane loom? Ja seda tõestavad nad ka vaid looma esimest poolt nähes.	
12	Mitmes Euroopa riigis on luteri usk levinuim. Väljaspool Euroopat kahel alal: Gröönimaal ja Põhja-Dakotas ning veel ühel riigis. See riik asub lõunapoolkeral, pindala 825 418 km ² , peaminister Saara Kuulongelwa-Amadhila. Mis riik see on?	
13	.Kes [1900-1928]? Ta võitis Pariisis Eestile olümpiamedali, kuid aprillis 1928 suri tuberkuloosi.	
14	 Kus asub, see majakas? Kaugus rannast 5 km... Ehitatud 1873-75. Õige riik 1p	
15	Mida teile pakutakse? Küsitavad seemned on ostetud mahetoidupoest.	
16	Millised mõttespordi maailmameistrivõistlused toimuvad alates 1991 igal aastal? Toimused 1991 – 2001 ning 2006., 2009., 2012. ja 2013 Londonis. Tänavu toimuvad 5. -15. detsembrini Hiinas. Esimene ja kokku 8 kordne võitja on Dominic O'Brien.	

17	Eesti rekord kaugushüppes on juba paarkümmend aastat 8.10, hüpatud kümnevõistluse sees Erki Noole poolt. Eelmine rekord oli sellest vaid 1 cm võrra vähem ja selle püstitas 1968. olümpiamängude lõppvõistlusel Tõnu Lepik. Rohkem määrustepäraseid 8 m hüppeid eestlased teinud ei olegi, kõigi aegade edetabeli kolmas tulemus on 7.99. Selle hüpanud mees on ühtlasi ka kunstnik ja disainifirma Artism OÜ omanik. Kes ?
18	15 Milline Eesti vald 1922-1944? Petserist kagu pool asunud vald liideti 1944 Vene föderatsiooniga. Elanikest oli siis 66,3% setud ja eestlased. Praeguse kontrolljoonega see vald ei piirnenudki. Kaardil on tumedalt kujutatud setude ala 1902 Jakob Hurda andmetel.
19	Millise riigi delegatsioon lahkus jaanuaris 1921 Rahvasteliidu istungilt protestiks uute liikmete [ka Eesti] tagasilükkamise tõttu? Selle riigi president oli siis Hipólito Yrigoyen [Hipólito Yrigoyen del Sagrado Carazón de Jesús Irigoyen Alem].
20	Milline rahvas? Neid on umbes 60 miljonit. Nad kõnelevad indoeuroopa keelkonna üht indoiraani ehk aaria keelt. Tuntuimad selle rahva pojad olid Mahatma Gandhi ja Muhammad Ali Jinnah.
21	Kes on fotol [1848-1913]? Internetis on temast vaid see foto.

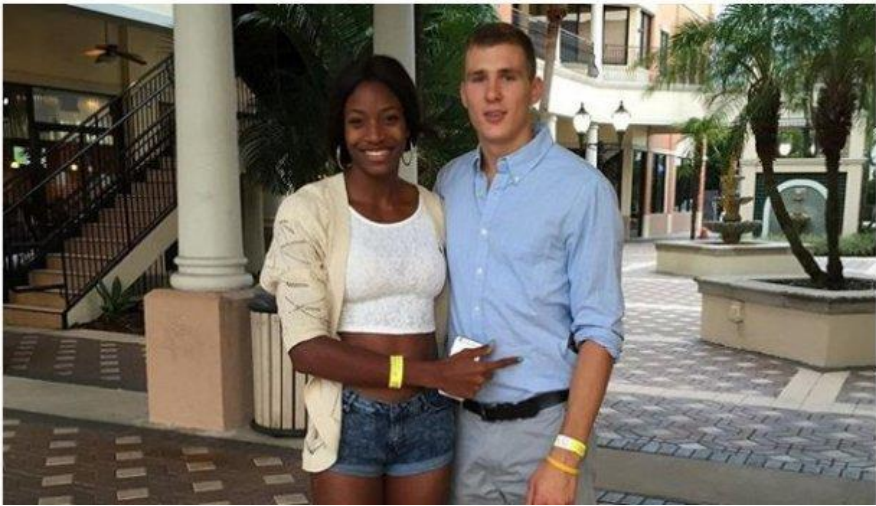
22	Kes oli see Tšehhoslovakkia tennisemängija (1931-1982)? Ta esines esimesena Wimbledonil miniseelikus. Tegemist oli tõsiseltvõetava tennisistiga (1962. rankingu 5. ja Wimbledonil finalist) Hiljem tegutses Tšehhoslovakkia naiskonna treenerina. Suri ajuvähki. Briti karmid kohtunikud ei tahtnud teda platsile lasta, kuid südikas piiga tõstis seeliku üles ja näitas, et püksid olid Wimbledonil värvides. Huumorilembestele brittidele sellest piisas.		
23	19. sajandi esimesel poolel ühendati üks juba varem leiutatud pill nahast lõõtsaga, mille tulemusena tekkis lõõtspill. Sealt edasi arendati välja juba mitut tüüpi lõõtspille, mida nimetati akordionideks, bajaanideks jne. Millist pilli lõõtsaga ühendati ?		
24	Milline väikese algustähega nimisõna on tärnide asemel? 20. juunil 1789 kogunes Versailles'i lossi aadlikest, vaimulikest ja tavakodanikest moodustatud Prantsuse Rahvussamalee. Nad seisid lossi *****eväljakule ja töötasid, et loovad Prantsusmaa uue põhiseaduse. Nii pandi alus Prantsuse revolutsioonile		
25	Milline Paistu ametimees? Soomlane Martin Staelius [ka Stallius] sai süüdistuse nõidumises ja talupoeg Tokerpilli surnuks peksmises nõidumise ettekäändel. Talle määrati 30 taalrit trahvi ning saadeti Karksi lossi 14 nädalaks aresti		
26	Kes on karikatuuril? Karikatuuri autor on Edmund Valtman. Oktoobris 1978 kuulutas ta sõja naaberriigile, kuid aprillis 1979 vallutasid naaberriigi väed pealinna.		
27	Tänavu märtsis avati Karksi-Nuia külje all Sokaorus Viljandi maakonna esimene ja seni ainus moborada. Augustiks 2013 oli neid Eestis 24, esimene Keilas avati 01.01.2012. Millist spordiala saab seal harrastada?		
28	Kelle luuleread [1911-1990]? „Kas see Peggasus oli täkko-sugu, vai olle tema märra, sedda ei moista keski		

	ära ja ep olle sest ka luggo, peä-assi et ta tiivad tedda üllespole wivad!"		
29	Kes oli see Senegali kabetaja[1935-1978]? Aastast 1960 oli ta tipus mitmel rahvusvahelisel suurturniiril ning sai õiguse 1963 aastal maailmameistrimatsiks aga vastane ei ilmunud kohale ning matš tühistati. Küsitud hukkus mopeediõnnetuses 1978, kuid 1986 sai tagantjärele ikkagi maailmameistritiitli.		
30	Budismi põhialuseks on neli õilsat tõde. Esimene tõde *****est, teine tõde *****e põhjusest, kolmas tõde *****e lakkamisest ja nelja tõde *****e lakkamisele viimast teest. Milline üks sõna on punktiiride asemel.		
31	Kelle nimelist auhinda annab alates 2003 välja Norra Teaduste Akadeemia matemaatika alal? Küsitud elas vaid 1802-1829, kuid suutis jätta püsiva jälje matemaatikasse. On olemas tema nimeline teoreem, rühm, integraal, diferentsiaal, algebra, Eesti kaks endist tugevat mälumängijat on samanimelised [üks surnud, teine loobunud]		
32	Kes oli vanakreeka mütoloogias kättemaksujumalanna, <u>Okeanose</u> tütar. Tema nimi tähendab "õigeaegne täidesaatmine" ja tema ülesandeks oli karistada neid jumalate soosikuid, kes oma õnnega uhkeldama hakkasid ja ülbeks muutusid		
33	Kes [1926—2015]? Võõrkeeli oskas ta üle kümne, tõlkis ka eesti keelest [Underit ja oma abikaasat]. Tema isa oli Läti kindral Mārtiņš Hartmanis, kelle punased 1941 Moskvas maha lasid.		
			

34	Ajakiri Time koostas kümne kõigi aegade rikkaima inimese nimekirja: 10. Tšingis-khaan 9. Bill Gates 8. Alan Rufus 7. John D. Rockefeller 6. Andrew Carnegie 5. Jossif Stalin 4. Akbar I 3. keiser Shenzong 2. keiser Augustus 1. Mansa Musa [1280-1337]. Millise riigi valitseja oli Mansa Musa [ka Mousa, Mūsā]?
35	Saori Yoshida on 1982 sündinud jaapanlanna. Millisel spordialal on ta kolmekordne olümpiavõitja ning 13-kordne maailmameister? Parimal sama ala mehel on vaid kümme MM-medalit.
36	Selle teleseriaali tegevus toimub I maailmasõja järgses Birminghami linnas ja kirjeldab märgatava autoripoolse sümpaatiaga ühe gangsterijõugu tegevust (lisatud pildil on jõugu juht koos oma kahe vennaga). Samanimeline kuritegelik grupeering on ka realselt eksisteerinud.
37	Psühhoanalüütik Carl Gustav Jung pidas arvu 4 oluliseks, lausa ideaalseks. See kajastus ka tema isiklikes teoloogilistes arusaamades, kus ta pidas kristlikku kolmainsust puudulikuks ilma sellele neljandat liiget lisamata. Kes oli Jungi arvates see neljas liige ?
38	6. novembril 2015 toimusid Vancouveris, Kanadas, selle ala maailmameistrivõistlused alla 21-aastastele võistlejatele..Eestit esindanud Madis Abel ja Aleksandra Galkina said seal esikoha. Mis alal?
39	Milline Eesti linn [linnaõigused 1938]? Seal valmis 1934 kaks esimest kirikut: luteri ja õigeusu. Praegu tegutses seal juba neli eri usu kirikut [veel Uusapostlik ja Kristlik Nelipüha]. Sealses muuseumis saab näha kahte olümpiamedalit.
40	Milline põhiliselt laste lööbeline nakkushaigus? Seda põhjustavad streptokokibakterid, teisi aga viirused. Tekkib üle keha punetav lööve, kurgupõletik ja palavik. Haiguse ladinakeelne nimi on scarlatina. Sellesse haigusesse suri neljakümneselt maletaja Richard Reti.
41	Selle toidu retsept on järgmine: 1 pakk kohupiima (mitte vedelat),3 muna,3 spl suhkrut,1 teeklaas jahu 0,5 tl soodat, maitse järgi soola, Segada ained kõik korraga segi. Supilusikaga tõstad pallikese kuuma õli sisse. Küpsetada rasvas või õlis(peab olema üleni õli sees) seni kuni pallid on kuldpruunid. Pärast võib veeretada ka tuhksuhkrus. Mis on sellele toidule on ühe poliitiku (1925-1961) kehaosade järgi antud nimi ?
42	Kes [s. 1989]? Ta jõudis tänavu ajakirja „Forbes” saja mõjukaima naise hulka [kõigi aegade noorimana]. Ta on saanud seitse Grammy’t ja ühe Emmy. Kuulete ka laulmas,

			
43	Selle toataime nimi langeb kokku ühe keemilise elemendi nimetusega. Millisega?		
44	Mida on kujutatud neil fotodel? 		
45	Mis oli kolme venna perekonnanimi? Kaks venda Francesco Giuseppe [1727-1803] ja Giovanni Batista [11730-1785] olid kunstnikud. Nende vend Giacomo Girolamo [1725 Veneetsia -1798 Tšehhia] on siiani tähtsaim selle ajastu seltskonnaelu ajaloo allikas.		

	
46	Mida lasi Adolf Hitler peale Austria liitmist Saksamaaga rajada oma vanemate ja vana-vanemate kodukülade asemele?
47	Millised loomad [amööbist ahvini] ? Neid on Eestis 25-31 liiki, nende seas aed-, jaani-, hall-, karu-, kivi-, kulu-, maa-, metsa-, niidu-, nõmme-, pikktiib-, põld-, ristiku-, sambla-, soro-, talu-, tume-, uru-, Seitse eestikeelsete nimeta liiki on kägu*****ed, eelmistega välimuselt sarnased küsitute parasiidid.
48	Teleseriaali "South Park" sündmused ja tegelaskujud paistavad silma erakordse rumaluse, roppuse ja poliitilise ebakorrektsusega. Seal esineb ka tegelane, kes ei oska isegi arusaadavalt rääkida ja peaaegu iga osa lõpuks tapetakse (aga on uue osa alguseks jälle elus) Mis on tema nimi ?
49	Kuidas nimetakse neid esemeid, mida Teile näidatakse.?
50	Hoolimata suurest arutelust ja avariidest on nimetatud ettevõtted keelatud vaid Uruguais, Itaalias, Austrias ja Taanis. Tõsi, mitmed riigid on keelanud uute sarnaste ettevõtete rajamise. (Belgia, Šveits, Saksamaa,...)Millest jutt? Sellise ettevõtte rajamise võimalusi on arutatud ka Eestis.
51	Sellel Gobi kõrbes elaval näriliste seltsi kuuluval loomal on suhteliselt kõige suuremad kõrvad. Mis liik ? 24-38 g kaaluv loomake kasutab edasilikumiseks ainult tagajalgu. Eestis on sama sugukonna ainus liik kasetriibik
52	Milline vene kirjanik avaldas 1841 kolmeosalise romaani „Automaat” [Автоматъ] vaese ametniku Jevgeni Sudbini saatusest? Seda Venemaa siseministeeriumi salanõunikust kirjanikku [1797-1863] kooliprogrammides ei käsitleta. Sama perekonnaimega kõige tuntum isik elas 1919-2013.
53	Lätis ja Leedus on kaks paari samanimelisi väikelinnu. Liepaja lähedal asub Priekule. Klaipeda lähedal teine samanimeline, täpsemalt küll Priekulē. Mis nime kannab teine paar? Läti linn [linnaõigused 1991, alev asutatud 1952] on Liivimaa ehk Vidzeme ainus põhiliselt venekeelne linn [lätlasi 2009 18%]. Põhja-Leedus Mažeikiai lähedal asuv sai linnaks 1950, kuid aleviks juba 1500.

54	Kes oli see pühak? Püha ***** elas arvatavasti IV sajandil. Kuningatütar taheti mehele panna paganlikule kuningapojale. Ta nõustus, kui peig hakkab kolme aasta pärast kristlaseks. Seniks aga teeb pruut palverännaku koos kümne kaaslanna ja 11000 neitsiga [11000 on arvatavasti tõlgendusviga, tegelikult üksteist]. Kölnis tapsid hunnid need palverändurid ning küsiti, kuna ta ei soovinud abielluda hunnide printsiga. Nende neitside järgi nimetas Kolumbus Neitsisaared Kariibi meres.
55	Pildil oleva kena paari väledam osapool on 400 m jooksus 2015 maailmameistri- võistlustel hõbemedali võitnud Shaunae Miller. Peig jääb jooksurajal pruudile kindlalt alla. Spordimees on ta ikkagi, Pekingi MM-il oli ta omal alal 10., hooaja algul juhtis isegi põgusalt maailma edetabelit. Mis on mehe nimi
56	Mis operatsioon oli II maailmasõjas liitlastel „Bodyguard” (ihukaitsja)? See omakorda koosnes mitmest eri operatsioonist mitmes eri paigas: Cockade, Fortitude, Graffham, Ironside, Zeppelin, Copperhead,
57	Tallinna apteegist sai keskajal 27 liiki rasva. Lisaks hane-, karu-, kopra- ja mägrarasvale leidis ka metskassi, ümiseja, haugi(!), raisakotka ja kapauni rasva. Kes on kapaun (kabun)?
58	Kes oli see Anne Frank'i saatusekaaslane [1934-1944]? See foto oli üheks holokaustis hukkunud laste sümboliks. Ta oli kaua anonüümne. 1994 selgusid tema nimed ja rahvus: mustlanna. Tema perekonnanimi on sama kui Eesti mälumängujuhil. Eesnimeks oli Settela [ametlikult Anna-Maria].
59	Milline raevukas ning hirmuäratav budismi võimas jumalus? Samanimeline küla asub Valjala vallas Saaremaal. T.allinnas asub samanimeline evangeelne luterlik kogudus.

60	Milline 937 km pikkune jõgi? Jõgesid jõgikonnas: Sula, Usa, Gauja, Narva, Miniija, Peršeke. 1767-1783 ehitati Oginski [ka Aginski] 55 km pikkune kanal, mis ühendas jõge Dnepriga. II maailmasõjas kanal hävitati, praegu on taastamata kanalis vett pool meetrit.
61	Kelle ütlused? „Mul pole ühtki erilist annet. Olen vaid kirglikult uudishimulik.” „Poliitika on oleviku, võrrand igaviku tarvis.” 1921 saadud Nobeli preemia andis ta oma 1919 lahutatud esimesele abikaasale, serblanna Milena Marić’ile ja oma lastele, kuigi ta abiellus uuesti samal aastal
62	Naapurivisal Soomes küsiti Hardi Tiiduse ja Esko Kivikoski duellis ***** kaheteistkümne poja nime. Hardi vastas Ruuben, Siimeon, Leevi, Juuda, Daan, Nafteli, Gaad, Aaser, Issaskar, Sebulon, Joosep ja Benjamin, Teilt aga küsime nende isa nime. Küsitu oli Iisaku ja Rebeka poeg, kelle kaksikvend oli Eesav. Laste emad olid Lea, Raahel ja ümmardajad. Küsitu saab endale viimases unenäos uue nime – Iisrael. Poegadest põlvneb Iisraeli kaksteist suguharu.
63	Mida mõõdetakse Dobsoni ühikutes? 1 DU on võrdne tuhandiku sentimeetriga. Eestis mõõtes on tavaline tulemus 300-400 DU, esinenud on kõikumisi 200-510 DU. Maailmas loetakse halvaks, kui DU on alla saja, vähim mõõdetud tulemus on olnud 86 DU
64	Tänapäeval teleseriaali <i>Downton Abbey</i> võtteplatsina tuntud Highclere`i lossi valdajateks olnud suguvõsal on olnud teeneid mitmel alal. Tiitli neljas kandja (4 th earl of) oli 19. saj. silmapaistev riigitegelane, tema poega aga tuntakse kui arheoloogia edendajat. Mis oli nende lordide nimi ?

65	Mis on järtad? Selle nimetuse all, esinevad nad pea-asjalikult Raplamaal, aga analoogilisi objekte on ka mujal Lääne- ja Põhja-Eesti karstialadel. Tuntud on Märjamaa järtad.
66!	Mitmendal sajandil polnud juuliusse ja gregooriuse kalandritel ahjavahet?
67	Mis aastal on sündinud Susannah Mushalt Jones USA-st ja Emma Morano-Martinuzzi Itaaliast? Nad on praegu elavad vanimad inimesed, kelle sünniaeg on kindlalt tõestatud
68	Millises riigis asub see eestlaste poolt rajatud, 1914 valminud Martin Lutheri kirik Irma külas? Tänavu, 18 juulil toimus selle juures tulukontsert Tõnis Mägi ja Kärt Johanson poolt kiriku taastamise heaks:
69	Mida tähendab ladinakeelne mõttetera <i>Vituperatio stultorum laus est</i> ?
70	Kes laulab [s. 1963]? Ta on maailmas üks tuntumaid lüürilisi sopraneid. Ta suundub laulda väidetavalt nii, et ilma lindistuskiiirust taasesitades muutmata polegi see võimalik. Tema nii ees- kui ka perekonnanimi on eestlastele pisut halvasti kõlavad sõnad.

VILJANDI VASTUSED 21. XI 2015

- 1 Marie Under, Artur Adson
- 2 harilik vahe; Acer platanoides
- 3 Dana Reizmaniene-Ozola
- 4 Belgia [Leopold II]
- 5 kurdid
- 6 null, 0
- 7 Meie, Tajo Kadajas
- 8 Kivanc Tatlitug
- 9 õigusteadus
- 10 ussiauk
- 11 isasloomad on jõulude aegu sarvadeta
- 12 Namibia
- 13 Roman Steinberg
- 14 Lätis Kolka neeme lähedal
- 15 kanepiseemned

- 16 Mälu MM
- 17 Tõnis Sahk
- 18 Vilo vald
- 19 Argentina
- 20 gudžaratid
- 21 Kihnu Jõnn, Enn Uuetoa
- 22 Věra Pužjová Suková
- 23 suupill
- 24 tennis
- 25 pastor, kirikhärra
- 26 Idi Amin
- 27 mobiiliga orienteerumine ehk suunistus
- 28 Arno Vihalemm
- 29 Baba Sy
- 30 kannatus
- 31 Niels Henrik Abel
- 32 Nemesis
- 33 Astrid Ivask, Astrīde Ivaska
- 34 Mali
- 35 vabamaadlus
- 36 Peaky Blinders
- 37 Kurat
- 38 standardtantsud jmt
- 39 Mõisaküla
- 40 sarlakid
- 41 Lumumba munad
- 42 Taylor Swift
- 43 lantaan
- 44 päikesepilekid
- 45 Casanova
- 46 (sõjaväe-)polügooni
- 47 kimalased, kumalased, maamesilased, metsmesilased
- 48 Kenny
- 49 releed
- 50 tuumaelektrijaamad
- 51 kõrvukhüpik, suurtõrv hüpiklane [hüpik 1p]
- 52 Kalašnikov
- 53 Seda
- 54 Ursula
- 55 Marcel Uiho
- 56 petteoperatsioon liitlaste Normandias maabumise varjamiseks
- 57 kohikukk
- 58 Steinbach
- 59 Rahu, Rāhu
- 60 Nemunas, Neman, Niemen, Memel
- 61 Albert Einstein
- 62 Jaakob
- 63 osoonikihi paksust

Viljandi paarikas 21. novembril 2015

64 Carnarvon

65 ajutised karstijärved

66 III sajandil [sajand eksides 0 p]

67 1899

68 USA-s {Wisconsini osariigis}

69 Rumalate laitus on kiitus [

70 Inva Mula